LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS
MAISTO PRAMONĖS IR KOKYBĖS SKYRIUS

AIŠKINAMASIS RAŠTAS DĖL NACIONALINĖS MAISTO KOKYBĖS SISTEMOS TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO IR KAI KURIŲ ŽEMĖS ŪKIO MINISTRO ĮSAKYMŲ PRIPAŽINIMO NETEKUSIAIS GALIOS

2021 m. d. Nr.
Vilnius

2020 m. Žemės ūkio ministerijos užsakyto tyrimo „Nacionalinės žemės ūkio ir maisto kokybės sistemos analizė ir tobulinimo rekomendacijų parengimas“ išvadose konstatuojama, kad vartotojai nėra gerai susipažinę su nacionaline žemės ūkio ir maisto kokybės sistema (toliau – NKP sistema), kurios nuostatos patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. lapkričio 29 d. įsakymu Nr. 3D-524 „Dėl nacionalinės žemės ūkio ir maisto produktų kokybės sistemos“. Pagal nacionalinę žemės ūkio ir maisto kokybės sistemą pagamintų produktų (toliau – NKP) ženklo žinomumo lygmuo yra nedidelis, o dėl per didelio skaičiaus skirtingų sričių specialistų, sudarančių kolegialius organus, priimami sprendimai nėra efektyvūs ir informacijos sklaida tampa sudėtingu procesu. Tyrimo vykdytojai konstatuoja, jog NKP sistemos didžioji dalis reikalavimų nesukuria pridėtinės vertės vartotojui ir neišskiria produkto iš įprastinių produktų, esančių rinkoje.

Atsižvelgdama į tyrimo „Nacionalinės žemės ūkio ir maisto kokybės sistemos analizė ir tobulinimo rekomendacijų parengimas“ rekomendacijas ir Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano veiksmų, už kurių vykdymą atsakinga Žemės ūkio ministerija, vykdytojų sąrašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2021 m. gegužės 10 d. įsakymu Nr. 3D-312 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano veiksmų vykdymo“, 6.5.14 veiksmo nuostatas, Žemės ūkio ministerija parengė ir teikia derinti Nacionalinės maisto kokybės sistemos taisykles, kartu pripažįstant netekusiais galios šiuos žemės ūkio ministro įsakymus:

1. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. lapkričio 29 d. įsakymas Nr. 3D-524 „Dėl nacionalinės žemės ūkio ir maisto produktų kokybės sistemos“ su visais pakeitimais ir papildymais.

2. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2008 m. gegužės 22 d. įsakymas Nr. 3D-292 „Dėl Leidimo sertifikuoti pagal nacionalinę žemės ūkio ir maisto kokybės sistemą pagamintus produktus suteikimo taisyklių patvirtinimo“ su visais pakeitimais ir papildymais.

3. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2008 m. birželio 4 d. įsakymas Nr. 3D-308 „Dėl pagal nacionalinę žemės ūkio ir maisto kokybės sistemą pagamintų produktų specifikacijų patvirtinimo“ su visais pakeitimais ir papildymais.

Projektu siūloma keisti šias esmines dabar galiojančios NKP sistemos nuostatas:

1. Keičiamas NKP ženklas, kurio naudojimas bus nustatomas atskira žemės ūkio ministro tvarka.

2. **Atsisakoma NKP sistemos ekspertų komiteto ir NKP sistemos tarybos.**

3. Atsisakoma nuostatos, jog sertifikavimo įstaiga, neakredituota pagal standarto LST EN ISO/IEC 17065:2012 „Atitikties įvertinimas. Reikalavimai, keliami produktų, procesų ir paslaugų sertifikavimo įstaigoms“ reikalavimus, tą gali atlikti per 2 metus nuo pirmojo sertifikato išdavimo dienos. **Akreditacijos pagal minėtą standartą reikalavimą siūloma taikyti visoms įstaigoms, teikiančioms Žemės ūko ministerijai prašymą suteikti leidimą sertifikuoti NKP.**

4. Nustatomos bendrosios nacionalinės maisto kokybės sistemos viešinimo ir populiarinimo nuostatos.

5. Sukonkretinami veiksniai, kuriais NKP turi išsiskirti iš įprastinių produktų, esančių rinkoje: NKP produktai turi pasižymėti kokybe, atsekama kilme, gaminami tausojant aplinką ir užtikrinant gyvūnų gerovę.

6. **Nustatyti, kad tais atvejais, kai NKP gamybos procese tam tikrus gamybinius veiksmus atlieka kitas ūkio subjektas, pastarasis nėra sertifikuojamas kaip NKP gamintojas,** tačiau sertifikavimo įstaigai privaloma pateikti sutarties su subrangovu kopiją. Sutartyje turi būti įtrauktas reikalavimas leisti sertifikavimo įstaigai išsamiai apžiūrėti ūkio subjektą, su ūkio subjektu susijusius dokumentus ir vykdomą užsakovo veiklą.

7. Nustatyti, kad atitinkamose specifikacijose nurodytiems kokybės rodikliams įvertinti ne rečiau kaip kartą per 2 metus (jei specifikacijoje nenurodyta kitaip) mėginius ima ir tyrimams akredituotoje laboratorijoje pateikia pats pareiškėjas. **Reikalavimas dėl akreditacijos keliamas tik laboratorijai, kurioje atliekami tyrimai, bet ne pačiam metodui, kuriuo nustatomi konkretūs rodikliai.**

Projektu siūloma atlikti ir kitus techninio pobūdžio pakeitimus.

Projektas bus skelbiamas Lietuvos Respublikos Seimo informacinės sistemos projektų registravimo posistemyje 12 darbo dienų ir derinamas su viešąją įstaiga „Ekoagros“, Lietuvos Respublikos žemės ūkio rūmais, Lietuvos bitininkų asociacija, Lietuvos bitininkų profesionalų asociacija „Austėja“, Lietuvos bitininkų sąjunga, Lietuvos bitininkų konfederacija, Nacionaline bičių selekcininkų asociacija, Grūdų perdirbėjų ir prekybininkų asociacija, asociacija „Lietuvos maisto pramonė“, Lietuvos mėsos perdirbėjų asociacija, Lietuvos kiaulių augintojų asociacija, Lietuvos avių augintojų asociacija, Lietuvos paukštininkystės asociacija, Lietuvos pieno gamintojų asociacija, Lietuvos pieninių asociacija „Pieno centras“, Lietuvos vidutinių pieno ūkių asociacija, Lietuvos žemės ūkio bendrovių asociacija, Lietuvos žemės ūkio kooperatyvų asociacija „Kooperacijos kelias“, Lietuvos daržovių augintojų asociacija, Lietuvos uogų augintojų, perdirbėjų ir prekybininkų asociacija, asociacija „Lietuvos gėrimai“, asociacija „Aludarių gildija“ bei visuomene, o vėliau notifikuojamas Europos Komisijai. Kartu su įsakymo projektu parengta antikorupcinio vertinimo pažyma.

PRIDEDAMA. Įsakymo „Dėl Nacionalinės maisto kokybės sistemos taisyklių patvirtinimo ir kai kurių žemės ūkio ministro įsakymų pripažinimo netekusiais galios“ projektas, 51 lapas.

Vedėja Jolita Martutaitytė

Rolandas Valatkevičius, tel. 239 1143, el. p. rolandas.valatkevicius@zum.lt